

OPENHEIMER ZVEST, TODA NEZANESLJIV

Odbor za narodno varnost je odredil, da nima znanstvenik več dostopa do laboratorijev z atomskimi tajnami.

WASHINGTON. — Posebni odbor za narodno varnost je odglasoval in odločil, da dr. J. Robert Oppenheimer, slavni fizik in atomski znanstvenik, nima več dostopa do laboratorijev z atomskimi tajnami.

Odbor je odločil, da je znanstvenik, ki je izgotovil prvo atomsko bombo, sicer "lojalen človek, pa kljub temu iz ozirov varnosti tvegana in nezanesljiva osebnost."

Predvsem je dokazano, da je bil Oppenheimer svoječasno komunistični sopotnik ter je pokazal "slabo sodbo, ko je nekateri svoja znanstva in zveze ohranil prav do zadnjega."

Dalje je s svojimi prizadevanji zavlekel ustvaritev prve A-bombe, s čemer je škodoval varnostnim interesom Združenih držav.

Večina odbora se ni mogla odločiti, da bi Oppenheimerja do čistega oprala, zato ne priporoča njegove vzpostavitve.

Rodbina štirih ljudi potrebuje najmanj \$75 tedensko

To je dognal Ameriški institut za beleženje javnega mnenja, ki je stavil vprašanja prebivalstvu vse dežele.

PRINCETON, N. J. — Odgovor na vprašanje: "Kolikšen je najmanjši znesek, ki ga potrebuje rodbina štirih ljudi za izhajanje?", je odvisen od velikosti mesta ter od njegove zemljepisne lege, kjer rodbina živi kakor tudi od kakovosti dela, ki ga ima rodbinski rednik.

Ljudje, ki živijo v velikih mestih, so odgovarjali na to vprašanje, da znaša minimalna vsota za preživljanje rodbine štirih članov — \$75 na teden.

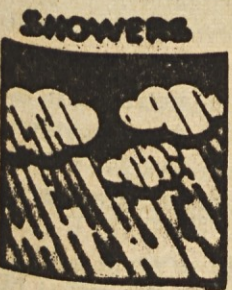
V malih mestih in podeželskih okrajih pa je bajje dovolj \$50 tedensko.

Na splošno pa varirajo povprečni tedenski zneski sledeče: Na zapadu \$75, na vzhodu \$70, na severozapadu \$60 in na jugu \$50.

To je bilo dognano iz odgovorov na vprašanja, ki jih je stavil ljudem po vsej deželi Ameriški institut za ugotavljanje javnega mnenja.

Zastave so kradli

NEW HAVEN, Conn. — Policija je izjavila, da so na Dan končanja grobov pokradli tatovi na tukajšnjem pokopališču 172 ameriških zastav.

Vremenski
prerok
pravi:

Danes in ponoči oblačno in dežni prši.

Novi grobovi

Mary Pauline Belgan

Včeraj jutraj je umrla na svojem domu, 29247 White Rd. Wickliffe, Ohio, Mrs. Pauline Belgan. Rojena je bila v Forest City, Pa., in je bila hčerka Mr. Antona in Mary Zalar. Zapuščica moža Franka, dva otroka, Elsie Turner in Francis in vnuka Timothy. Dalje zapuščica očeta Antona in sledeče brate in sestre: Anthony Jr., John, Daniel, Adolph, Josephine Grdina, Edward, Agnes Pirnat, Julia Maizel in Cyril Bila je članica društva Sv. Helene št. 193 — KSKJ. Pogreb bo v soboto zjutraj ob desetih v cerkev sv. Felicitas. Iz Grdinovega pogrebnega zavoda na 17002 Lakeshore Blvd. se bo pričel pomikati pogreb ob 9:30 zjutraj. Pokopana bo na pokopališču Kalvarija.

General priporoča uporabo atomskih bomb v Aziji

Ustvari naj se "pas upuščene zemlje" preko komunistične poti v Aziji.

NEW YORK. — General C. A. Willoughby je pozval Združene države in njihove zaveznike, naj razstrele "pas upuščene zemlje" preko komunistične poti v Aziji.

Gen. Willoughby, ki je bil v drugi svetovni vojni in v prvih mesecih korejske vojne načelnik inteligenčne službe generala MacArthurja, je priporočil uporabo atomskega orožja, "da se z njim odtehta neizčrpeljive mase moštva v Aziji, katero moštvo izrabljajo komunisti kot topovsko hranilo v taktikah napadanja človeškega valovja modernega Džingis kana."

"Odlok za uporabo tega orožja ne more povzročiti večje moralne napetosti, kot jo je povzročil odlok predsednika Trumana za uporabo atom. bomb nad mestoma Hirošimo in Nagasaki", je izjavil general v svojem članku, ki bo izšel 14. junija v reviji "Freeman".

McCarthy se poslužuje Hitlerjevih taktik, pravi senator

WASHINGTON. — Senator Flanders, republikanec iz Vt., je obtožil senatorja McCarthyja, da se poslužuje Hitlerjevih taktik, s katerimi je zasedjal med ljudstvo zmedo in razdor, "o-šmiral" odgovorno vlado ter ustvaril nervoznost in strah med manjšinami, kakršna je na primer židovska.

McCarthy pa je napadel senatorja Flandersa, kateremu je očital, da hoče zanesti plemenska vprašanja v lov na komuniste.

Sen. Flanders je bral McCarthyju levite v senatni zbornici, kjer je rekel, da dela McCarthy po komunističnem vzoru: Porazdeli in razdvoji in vladaj!

Grocerist v hladilnici

SHARON, Pa. — V grocerijo, ki jo lastuje Steve Pedas, sta prišla dva oborožena roparja, ki sta zaprla lastnika v hladilnik za meso ter odnesla tisoč dolarjev v gotovini.

Skok v smrt

CLEVELAND. — V torku je skočil s Clark mostu neki neidentificiran mož in se ubil.

BILIJON DOLARJEV ZA 'NIKE'

"Niki", ki z nezmotljivo natančnostjo izsede in razstrele letala, bodo ščitili 12 velikih mest.

WASHINGTON. — Predsednik Eisenhower je v torku priporočil kongresu, naj dovoli — \$1,100,000,000 za nova oporišča "nikov", vodljivih izstrelkov ali raket ter drugih atomskih orožij doma in v inozemstvu.

Iz varnostnih razlogov ni bilo naznanjeno, kje se bodo nahajala ta nova oporišča raket "nikov". Toda predsednik je rekel, da se bo nekaj tega denarja uporabilo za oporišča v Alaski.

Prvi program, ki je zdaj v delu, predvideva zaščito dvanajstih velikih mest in industrijskih središč z "niki", kateri morejo izslediti in razdežati nevidna sovražna letala z nezmotljivo natančnostjo.

Med mesti, ki bodo zaščitena s te vrste raketami, bo tudi Cleveland.

Francosko vojaštvo v Nemčiji ulegne oditi v Indokino

Francoska vlada bo verjetno poklicala iz Indokine generala Henri Navarre-a.

PARIZ. — Iz verodostojnih francoskih virov poročajo, da bodo francoske čete, ki so sedaj v Nemčiji, verjetno poslane v Indokino.

Te divizije sestojajo iz rednih starih vojakov in vojaških vpoklicancev in če bo potrebno, bodo najbrž odšle kot ena sama edinica. Toda končnoveljavno bo to odločil kabinet, ki bo tudi odločil, ali naj pokliče generala Henri Navarre-a iz Indokine in kdo naj mu tam nasledi.

Pretekli teden je francoska vlada odredila, da pokliče pod zastave 80,000 vojaških novincev, in sicer šest mesecev pred njihovim časom.

Francozi so razstrelili oporišče upornikov

HANOI. — Francoska letala so v torku z bombami porušila ogromno komunistično podzemeljsko oporišče, ki se je nahajalo komaj 12 milj od Hanoija. Oporišče, iz katerega so šinili plameni in stebri črnega dima, so razstrelili s 1000 - funtnimi bombami.

To oporišče, ki je bilo zakrito od koč iz bambusa, je tvorilo glavno odskočno desko za komunistične napade na Hanoi.

Dan poprej pa so komunisti zavzeli neko francosko obrambno postojanko komaj devet milj vzhodno od železniške proge, ki pomeni življenjsko žilo za Hanoi, ker ta proga veže mesto s pristaniščem Haiphongom.

Umor ženske

NEW ORLEANS. — Neki 19 let star snažilec v neki restavraciji je priznal, da je umoril v njenem stanovanju 51-letno ženo Mabel Olarkson, ki je bila doma iz države Ohio.

Socialna zavarovalnina za nadaljnih deset milijonov ljudi odobrena

Neurje, viharji in nalivi v državi Ohio

Škoda je velika; ena oseba ubita, več ranjenih. — Podrto drevje je izoliralo kraj Jefferson.

NAJMANJ ena oseba je bila ubita in več ranjenih tekom silnih viharjev, spremljanih z neurjem in strelo, ki so v torku divjali preko srednjega in severovzhodnega dela države Ohio. Viharji so potrgali električne, telegrafске in telefonske žice ter tudi sicer povzročili občutno škodo. Vetrovi, ki so vršali z naglico 50 do 58 milj na uro, so rvali in lomili drevesa, trgali žice, podirali hleve in gospodarska poslopja ter zvilili stotine televizijskih anten.

Največjo škodo — nad \$100,000 — so utrpeli kraji Jefferson, Rock Creek in Orwell v Ashtabula okraju. Jefferson je bil dejansko odrezan od ostalega sveta, ker so izrvana in podrta drevesa blokirala vse poti, ki vodijo vanj.

V Cadizu je ubila strela 58-letnega Alvie Merrymana, ko je delal s traktorjem na polju. Sosedom, ki so delali z njim, se ni nič zgodilo.

Med viharji so bili hudi nalivi, ki so poplavlili mnogo polja in vrtov.

Ameriška ladja, ki je naložena z orožjem, na potu v Honduras

TEGUCIGALPA, Honduras. — General Leonidas Pineda, vojni minister republike Honduras, je izjavil v torku, da je na potu v to srednjeameriško državo neka ameriška ladja, ki je otovorena z orožjem, vključno s tanki, za nov borbeni bataljon, ki ga tukaj z vso naglico sestavljajo.

Pineda je dalje dejal, da je Amerika nemudoma odposlala orožje, ko se je zvedelo, da dobiva sosedna republika Guatemala, katere vlada je levičarsko usmerjena, orožje iz dežel izza železne zaves.

Polkovnik M. C. Shattuck, načelnik vojaške misije Združenih držav v Honduras, je potrdil, da je na morju in na potu v to republiko ameriška ladja z orožjem.

Težka prometna nesreča

GLENARM, Ill. — V soboto je bilo pet oseb ubitih in šest ranjenih, ko je avtomobil, v katerem je bilo osem oseb, zaletel v neko drugo vozilo na U. S. highway 66.

Pogon za rdečimi v Pakistanu

KARACHI, Pakistan. — Dne 1. junija je bilo v pogonu za komunisti aretiranih in zaprtih blizu 300 rdečih.

Delavec ubit

PAINESVILLE, O. — V Diamond Alkali Co. tovarni je smrt nponesrečil delavec Ralph Brendon, star 36 let. Zadel ga je na glavo težak kabel.

Zbornica poslancev je glasovala za ta predlog s 355 glasovi proti osmim. — Proti predlogu je glasovalo 6 južnih demokratov in 2 republikanca.

Demokrati kakor tudi republikanci so s tem glasovanjem izpolnili obljube, ki so jih dajali ljudstvu v svoji kampanji leta 1952.

WASHINGTON. — Demokrati kakor tudi republikanci so v torku v zbornici poslancev izpolnili svoje kampanjske obljube, ki so jih dajali leta 1952, ter so odglasovali, da se raztegne zavarovalnina socialne varnosti na deset milijonov nadaljnih Amerikancev.

Poslanska zbornica je sprejela zadevni zakonski predlog, ki ga je priporočal predsednik Eisenhower, s 355 glasovi proti 8. Danes je upravičenih do socialne zavarovalnine 47 odstotkov vseh oseb, ki so stare nad 65 let. Na podlagi nove zakonodaje bo leta 1960 za to zavarovalnino kvalificiranih in upravičenih 75 odstotkov nad 65 let starih oseb.

Naredbo mora zdaj sprejeti in potrditi še senat, nakar postane zakon.

Novi zavarovanci

Med onimi, ki pridejo zdaj pod sistem te zavarovalnine, so farmarji, farmski delavci, dentisti, arhitekti in drugi profesionalni ljudje, nadaljni delavci in gospodinjki posli, duhovniki in v nekaterih mestih tudi vladni uslužbenci pod gotovimi pogoji.

Možnost, da bi se naredba amendirala, je izginila, ko je bila odglasovano z 270 guasovi proti 76, da se naredba ne sme spreminjati na debatah v zbornici. Naredba torej ostane, kakršna je in kakršna je bila sprejeta.

Demokrati hvalijo republikance, ki da niso nikoli pokazali kake opozicije proti socialne-

Sijajen sprejem abesinskega cesarja Haile Selassie-a v milijonskem mestu New Yorku

Z nebotičnikov so snežili nanj papirčki, konfeti in pisani trakovi, ko se je peljal po Broadwayju proti mestni hiši, kjer je poklonil županu simbolične darove svoje prestare dežele. — V četrtek se odpelje cesar na enomesečno potovanje in ogled dežele.

NEW YORK. — Vladar starodavne pravljice dežele je bil v torku v New Yorku navdušeno in veličastno sprejet.

Ta monarh je Haile Selassie, čigar predniki so izvojevali njegovi rojstni deželi Etiopiji ali Abesiniji skoraj 3,000 let preje, preden so Amerikanci kupili od Indjancev otok Manhattan, na katerem stoji mesto New York, neodvisnost.

Ko se je bradati temnopolti, 62 let stari cesar peljal po slovitom Broadwayju, je bil pozdravljan s konfetijem in papirnatiimi trakovi, ki so leteli nanj iz tisočernih oken nebotičnikov.

V mestni hiši je pozdravil cesarja župan Robert F. Wagner kot "velikega vodjo veličastnega starodavnega naroda."

Simbolični darovi Abesinski cesar je poklonil od svoje strani županu troje simboličnih darov svoje dežele: dva slonova zoba, dve srebrni-

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

K molitvi— V petek ob osmih zvečer so vabljene članice Društva sv. Ane št. 150 KSKJ v Ferfoljev pogrebni zavod k molitvi za umrlo Frances Lukac, v soboto pa k njenemu pogrebu.

Obvestilo otrokom Slov. šole— Nameravani šolski izlet, ki je v soboto 29. maja moral zaradi slabega vremena odpasti, bo v soboto 5. junija. Avtobus bo odpeljal izpred šole ob desetih dopoldne. Po izletu prejmejo otroci v šoli spričevala za konec šolskega leta.

Prometne nesreče— Vedno številnejše prometne nesreče so vznemirile Cleveland. Odbor za varnost v 23. vardi ima poseben "varnostni sestanek" v petek ob 7:30 v Newton D. Baker Health Club na E. 55. St. Vsi vabljeni!

Društvo Mir št. 10 SDZ— Na društvenem pikniku preteklo nedeljo so dobili nagrade sledeči: Stanley Stefancic, 1073 E. 66. St., Ciril Lekan, 7907 Rosewood Ave, Frank Turek, 19170 Monterey, Bob Seinkovec, 3525 E. 82. St., Jos. Kosak, 10213 Aetna Rd., Rus Deptowicz, 8318 Rosewood Ave., posebno društveno nagrado pa je dobil Louis Barle, 3572 E. 82 St.

Oltarno društvo pri Mariji Vnebovzeti— Oltarno društvo pri Mariji Vnebovzeti ima v nedeljo med osmo sv. mašo skupno sv. obhajilo, popoldne ob dveh uro molitve, nato pa sejo. Na seji bodo članice razpravljale o pripravah za farni karneval, ki se bo začel 22. junija.

Spominsko romanje— Spominsko romanje v nedeljo 6. t. m. bo ob vsakem vremenu. — Na božjo pot Marije Lurške na Chardon Road vozi euclidski bus št. 6 — smer Windermere.

Na potu k zdravniku je bila ubita

PAINESVILLE, O. — Miss Elizabeth Feko, stara 20 let, je bila v torku zvečer ubita, ko se je peljala k zdravniku. Avtomobil, katerega je vozila njena 18 letna sestra, je namreč na mokri poti zdrknil ter se zaletel ob neko drevo. V avtomobilu je bila še njuna nadaljna sestra, 15 let stara Theresa in njihov 3-letni bratec James. Ostali so dobili samo lahke in brezpomembne praske.

NAJNOVEJŠE VESTI

WASHINGTON. — Senat je včeraj odglasoval nadaljnih 35 milijonov dolarjev za podeželsko elektrifikacijo.

WASHINGTON. — Predsednik Eisenhower je dejal včeraj na tiskovni konferenci, da je njegova administracija budna in da so ji znane vse komunistične aktivnosti v tej deželi.

CLEVELAND. — Včeraj je prispele v Cleveland nacijska podmornica U-505, ki se je zadržala ob pomolu na E. 9. St. Podmornico je v drugi svetovni vojni zasledila ameriška mornarica.

WASHINGTON. — Predsednik Eisenhower je včeraj izjavil, da se ni še odločil, če bo vprašal kongres za avtoriteto intervencije v ogroženi južnovzhodni Aziji.

AMERIŠKA DOMOVINA

6117 St. Clair Ave. Henderson 1-0628 Cleveland 3, Ohio

Published daily except Saturdays, Sundays and Holidays

General Manager and Editor: Mary Debevec

NAROCNINA

Za Zed. države \$10.00 na leto; za pol leta \$6.00; za četrt leta \$4.00.

Za Kanado in sploh za dežele izven Zed. držav \$12.00 na leto. Za pol leta \$7.00, za 3 mesece \$4.00.

SUBSCRIPTION RATES

United States \$10.00 per year; \$6.00 for 6 months; \$4.00 for 3 months.

Canada and all other countries outside United States \$12.00 per year; \$7 for 6 months; \$4 for 3 months.

Entered as second class matter January 6th, 1908, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the act of March 3rd, 1878.

No. 108 Thurs., June 3, 1954

Poskus na Zlati obali

Ob Gvinejskem zalivu v Afriki leži britanska kolonija "Zlata obala." To je izrazito tropska dežela, s podobnim podnebjem, kot ga poznamo v deželah Srednje in Južne Amerike. Komaj nekaj manjša od Velike Britanije ima Zlata obala okoli štiri milijone prebivalcev.

Ta dežela je postala v zadnjih letih središče pozornosti vseh Afrikanerov, je pa v precejšnji meri zanimiva tudi za Ameriko, ker so tam Angleži začeli reševati črnsko vprašanje na način, ki je močno podoben našemu, določenemu z zadnjo odločbo Vrhovnega federalnega sodišča.

Med tem ko vlada Južnoafriške unije pod vodstvom dr. Malana zasleduje odločno politiko ločitve bele in črne rase in hoče z vsemi sredstvi ohraniti nadoblast bele manjšine v deželi, so se odločili Angleži v koloniji Zlata obala prepustiti vso oblast domačinom in jih postopno priznati popolno svobodo.

Od 1. 1952 ima dežela ministrskega predsednika domačina. Od 12 ministrov so vsi razen treh črni Afrikanci. Za sredo tega meseca so napovedane volitve v zakonodajno zbornico, v katero kandidirajo samo domačini. Ko se bo ta sešla, bodo še preostali trije belci izstopili iz vlade. Če ne bo kake posebne spremembe, računajo, da bo sedanja kolonija v enem do dveh letih postala popolnoma neodvisna država.

V prestolnici dežele Accra vlada vsepovsod zadovoljivo in praznično razpoloženje. V Kit Kat klubu plešejo angleški trgovci z afriškimi dekleti, domačini prosijo za ples žene Angležev. Še pred nekaj leti je bilo kaj takega popolnoma nemogoče.

Južnoafriška unija gleda na svobodo, ki jo uživajo črnci na Zlati obali z nevoljo, Belgijci, Francozi in Portugalci, ki imajo v Afriki svoje kolonije, se boje, da bo svobodna država Zlata obala budila po vsej Afriki zahtevo po neodvisnosti. Domači afriški izobraženci gledajo na ta angleški poskus kot na znak, da se je moč črnega plemena začela buditi in da prihaja čas, ko bo to vzelo v svoje roke svojo usodo.

Čeprav se čuti tu in tam nemir ter se pojavljajo težave, se drže Angleži svojega načrta. Ne smemo pozabiti, da je Zlata obala naseljena s plemeni, ki so še pred dobrega pol stoletja ob smrti svojih poglavarjev pomorila stotine lastnih rojakov, da bi spremljali mrtvega na uni svet.

Pod angleško vlado so te surove navade izginile. Zadnji znani umor v zvezi s pogrebnimi obredi se je zgodil 1. 1944.

Na univerzi v glavnem mestu študira danes blizu tristo domačinov. Deželo preprežajo sorazmerno dobre ceste. Glavni kraji so povezani tudi z železnico. Dolina reke Volta, ki je bila pred leti okužena z muho tze-tze in manj primerna za naselitev, je danes zdrava pokrajina.

V deželi vlada precejšnje blagostanje. Bogati manganovni rudniki in rudniki zlata prinašajo lepe dohodek. Pomembna je produkcija industrijskih diamantov in pridelava kaka, katerega cena je v zadnjih letih v stalnem naraščanju.

Danes izgleda vse zelo lepo, kaj bo prinesla bodočnost, je pa v veliki meri odvisno od ministrskega predsednika Kwame Nkrumah. Mož je v mladosti obiskoval neko misijonsko šolo, končal nato srednjo šolo in odšel kasneje v Združene države, kjer je deset let študiral na univerzi, pri tem pa si sam služil tudi svoj vsakdanji kruh. L. 1945 je odšel v London končat pravne študije. Štiri leta kasneje je bil doma in se podal v politično življenje.

Kot vodja "Ljudske stranke" se je odločil za odločnejšo akcijo, katere temeljno sredstvo so stavke "brez vsakega nasilja." Zaradi te delavnosti je prišel v ječo, kjer je ostal do 1. 1951, ko je njegova stranka zmagala pri volitvah.

Angleži so ga pustili iz zapore in mu pustili prevzem vodstva zbornice. S tem se je začela pot Zlate obale k neodvisnosti. Naslednjega leta je bil Nkrumah ministrski predsednik. Mož je izredno spreten politik, ki je združil zahodne politične metode z moskovskimi in se v deželi dobro utrdil. Strankini delavci dobe za nagrado dobre vladne službe, nasprotniki pa skušajo ugnati tudi z grožnjami. Za naše pojme malo čudna demokracija, za Afriko napredek.

Ministrski predsednik napravlja vtis prijaznega, toda odločnega človeka, ki nima namere svojega položaja prepustiti komu drugemu.

Ko ga je neki ameriški obiskovalec vprašal predsednika, kaj sodi o komunizmu, mu je odgovoril: "Moje stališče je dobro znano. Komaj pred dvema mesecema sem izjavil pred zakonodajno zbornico, da vlada ne bo trpela nobenega komunista v svoji službi. Mi ne moremo trpeti v javni službi ljudi, ki se čutijo v prvi vrsti obvezane do tuje dežele ali organizacije, ki nas hoče spraviti pod svojo oblast."

Nkrumaha so v začetku proglašali za komunista, kar pa on odločno zanika. Priznava pa, da je komunistično taktiko političnega dela podrobno proučeval.

Med Angleži in vlado so odnosi prijateljski. Nkrumah

obljublja, da bo njegova domovina ostala v Britanski zajednici narodov tudi še potem, ko bo dosegla popolno neodvisnost.

Nekateri nevladni krogi v Angliji z novo smerjo na Zlati obali niso zadovoljni in trdijo, da bo Vel. Britanija to deželo brez vsake potrebe izgubila.

Priznati je treba, da je poskus izredno pomemben. Od njegovega uspeha ali neuspeha zavisi morda bodočnost vsega Črnega kontinenta. Kot izrablja komunizem sovraštvo proti belcem v Aziji, tako je začel ščuvati črnce proti njihovim belim gospodarjem. Angleži vidijo nevarnost in hočejo pridobiti prijateljstvo afriških domačinov, dokler je še čas.

BESEDA IZ NARODA

Dnevi Marijinega kongresa—dne verske obnove

Lemont, Ill. — Kakor vedno tako zlasti danes stoji pred nalogo: krščansko vero prinesiti v življenje. Tu mora beseda meseci postati! Bisvo krščanstva obstoja ne v poudarjanju notranjih vrednot človeka, temveč v izpolnjevanju verskega življenja. Ne bomo, kar vidimo, temveč to kar dejansko verujemo, nekaj pomeni, ali pomeni vse. Ni težko biti nekoliko kristjan, težko pa je biti cel kristjan.

Znani katoliški učenjak je povedal vzrok našega okrnjenega krščanstva, ko je rekel: "Ni nemogoče, da je vzrok: pomanjkanje dejanske ljubezni do Materre božje Marije." (W. Faber.) Važna je beseda, ki jo imamo vsak dan na ustih, pa je le nekoliko prevsakdanja, b e s e d a namreč "Obnova." Verska prenovitev: o tem govorimo, pišemo. Zlasti mi Slovenci. Pravimo, da smo Marijin narod. Vsa naša domovina je posejana z Marijinimi cerkvami, Marijo pa premalo poznamo, premalo cenimo, premalo ljubimo.

Volja božja je, da se posvetimo, to se pravi, da sprejmemo Kristusa vase, ga postavimo na prestol svojega srca, da ima on v njem prvo in zadnjo besedo. Kristusa pa nam je dala in prinesla Marija. Saj je rekel in zapisal veliki in sveti papež Pij X. leta 1904: Boga — človeka smo prejeli po Mariji, ki ga je nosila v svojem naročju in ne preostane nam drugega kot Kristusa sprejeti iz Marijinih rok. Marijino češčenje se dotika torej jedra vsake prave notranje obnove. Pišite knjige, prirejte shode, množite organizacije in njih odseke, a pri tem pozabite na Mater človeškega rodu, in izkušev zgobjitelj od vaših obilnih setev ne bo pričakoval obilne žetve. Mimo Marije ne smemo iti z lahkomišelnostjo pozabljenosti. Ne sme biti samo za versko ime, temveč prevsem za versko stvar, ne samo za lepe programe, temveč za lepo življenje. In pri tem nam bo pomagala Marija.

Bistven del krščanstva je Marija. Marijinega češčenja ne smemo prepustiti samo duhovnikom in nekaterim izvoljenim skupinam, ne smemo ga smatrati samo kot nekaj okrasek, ki si ga pridobimo ali pa ga zavrzemo brez vsake škode. Pravo krščanstvo ne sme pogrešati Nje, ki nam jo evangelij predstavlja z besedami pozdrava "Zdrava, milosti polna!" Naša duhovna rast je v tem, da se poglobimo v besede: "Milosti polna!" Milosti polna za nas!

Rekli bi lahko Kristus je glava skrivnostnega telesa, Marija je njegov tilnik, ki veže vse ude z glavo. Poleg časti Očetove, je bilo češčenje Mater Kristusu najbližje in najdražje. Bog sam je dal človestvu Marijo kot velik vzgojni vzor in kot veliko vzgojno moč. Misel, da češčenje Marijino modernim časom ni potrebno, je nevarna zmotna. Božja Modrost hoče, da se človeštvo za vse milosti obrača do Marije. Cerkev je že ustanovila poseben praznik Marije Srednice vseh milosti in ni daleč čas, ko bo ta misel razglašena za versko resnico. Z drugimi besedami: "Brez Marije ne moremo daleč!"

Prav je imel plodovit Marijin pisatelj, ko je na svoja stara leta, skoraj kot oporoko zapisal: "Predvsem pozdravljam ljubo Mater božjo v domači kapeli, Zavetnico planinskih višav. Kako ljubo kraljujem tam v podobi, ki v kratkih potezah predstavlja vso veličino Marijinega češčenja. Temelj njenega češčenja ni nihče drugi kot njen božji Otrok, ki ga drži v svojem naročju. Požnost do Marije je blagoslov za naše življenje. — Starček, ki gleda nazaj na več kot 80 let življenja, skuša zapeti Marijino pesem. Marsikaj je stari mož videl in doživel in eno se je naučil, da na svetu za Bogom ni večjega, in nič lepšega, kot častiti in ljubiti Marijo. Ni je večje časti kot biti Marijin služabnik." (P. Meschler S J)

To je čisto v duhu našega slovenskega ljudstva, ki tako rado goje: "Za Bogom najraje Marijo častim" ali "Za Bogom častimo Marijo najprej!" in "Lepšega pač ni, kot Marija ti; hočemo te ljubiti!" Za obnovo našega ljudstva dela vsak, kdor razširja pobožnost do Materre božje, zakaj Marijino ime je tako močno, da si utre pot celo v najtrša srca. Komur bomo to ime vtisnili v srce, stno ga duhovno dvignili in prenovili. "Blagor vseh je odvisen od tega, da govorimo o Mariji," pravi sv. Alfonz.

Na Marijinem kongresu v Lemontu bomo veliko govorili o Mariji in Bogu, da bi mnoge dvignili in prenovili. Kjer je v družinah udomačeno češčenje do Marije, tam naj ga Marijin Kongres pomnoži, kjer ga ni, tam ga bomo v tem svetem Marijinem letu skušali udomačiti. Če se nam to posreči, bomo storiili več dobrega, kakor si moremo sploh misliti in predstavljati.

Ali bi se bilo primerno, da bita le mesec junij, ko bomo dela-

li priprave za potovanje v Lemont, če bi tale mesec vsak zmolil tri zdrave Marije dnevno za blagoslov in za dober uspeh pri našem slovenskem Marijinem kongresu? Molite tisti, ki se boste kongresa udeležili, molite tisti, ki se ga ne boste mogli udeležiti! Molimo! Prava molitev predre oblake. Kdor hoče letos v Marijinem letu svoji nebeški Materi izkazati prav posebno čast, naj privede enega izmed izgubljenih slovenskih otrok k Mariji, k nogam Materre Dobrega Pastirja. Marija je vedno bila most do Jezusa.

Dnevi slovenskega kongresa v Lemontu naj bodo res dnevi prave obnove našega naroda v Kristusu po Mariji!

P. Odilo OFM
tajnik kongresa.

Hauptmanovi mami in tatu v spomin

Cleveland, O. — Preprosta sta, ata suh pa trden, mama vedno dobre volje, čeprav ji noge nagajajo. Jo včasih pokličem zavoljo Janeza, pa mi povedo, da ne vedo, kje se fant lovi, da pa vedo, da na igro ni pozabil.

No, nekaj din nazaj, na dan 27. maja sta Hauptmanova mati in Hauptmanova ata praznovala 40 letnico poroke. Oče so dopolnili 65 let, mama pa 60. Kar pravnomo mero se je nabralo let. Preprosti ljudje ne listajo po koledarjih, kdaj so obletnice. Vse presodijo po križih in skrbih, ki so za njimi in so na tihem Bogu hvaležni, da je še tako kakor je.

Iz Stične so Hauptmani, od tam, kjer je stari samostan, ki je ljudem hoste otrebil in duše očistil, od tam, kjer je Trlep doma, ki je bridke in gorke gospodski pel in se ni bal, ne gospode ne Tunka.

Od tam so Hauptmani. Po dolensko vlečejo, počasi govore, previdarno, nič naprej ne silijo, vse za dobro vzemo in taki bodo ostali.

Vem, da sami nič ne dajo na obletnice. Veseli so, da se jim fant nareja in da v miru žive. Pa naj vzemo za dobro tele moje besede. Da bi jih stiška Marija še dolgo ohranila pri dobrem zdravju, da bi se jima fant dobro držal in bi jima bil v oporo in v zvesto pomoč. Pa bodo tekla leta, nakapljalo se jih bo in vsako naj jim prinese lepo zavest, da so vse naredili, kakor so najbolje znali in mogli.

Bog vaju še dolgo živi, ata in mama! Zdrava, srečna in zadovoljna.

Karel Mauser.

Kdo bo pomagal, če vi ne boste?

Cleveland, O. — V nedeljo, dne 23. maja, so na Ligini prireditvi v Clevelandu škof dr. Gregorij Rožman otvorili za Cleveland in okolico peto veliko Ligino kampanjo, ki traja od 15. maja do 31. junija. Liga zbira za zapuščene slovenske bolnike in starčke, razkropljene po širnem božjem svetu, zbira za najbolj lačne in potrebne v starih domovini, pomaga beguncem v taboriščih, da bi prišli do rednega življenja s tem, da se nekje stalno naselijo. Ko so Prevzvišeni na omenjeni prireditvi otvorili to narodno človekoljubno kampanjo, so s povzdignjenim glasom zaklicali navzočim in sploh vsem Slovincem v Ameriki: "Kdo na božjem svetu jim bo pomagal, če jim vi ne boste?"

Na tem mestu, preko našega skupnega glasila, "Ameriška Domovina," ponavljamo to vprašanje, da ga slišijo tisti, ki ga niso slišali v dvoranah. Na vsakega Slovence so naslovljene. Ne za krknji svojega srca! Bodi hvaležen Bogu, da živiš v razmerah, da lahko daš, da lahko pomagaš. Darove pošljite ali naravnost na glavno pisarno Lige v New Yorku (Liga KSA, 238 E. 19. New York 3, N. Y.) ali pa jih oddajte v Slovenski pisarni. Uradne ure

Slovenske pisarne so vsak teden sproti objavljene v Ameriški Domovini, poleg tega bo pa Slovenska pisarna odprta v dobi kampanje tudi ob nedeljah po deseti sv. maši. J. Godina.

Prošnja iz domovine

St. Marys, Pa. — Dragi rojaki čema iz vasi Podgraje, Zabiče, Kutežov in Trepanč! Prejel sem prošnjo od župnika iz podgrajske župnije, kateri prosi rojake za prispevke, da bi se popravilo cerkev in župnišče. Prosi tudi za mašno opravo in za jaslice... Ker je nam tukaj težko kupiti te stvari, saj ne vemo, kaj bi najbolj odgovarjalo, dajmo vsak nekaj dolarjev in naj bi oni tam potem sami kupili, kar potrebujejo.

Apeliram na vas, dragi vaščani, da se v čim večjem številu odzovete in prispevate v ta namen. Prejel sem tudi ustmeno poročilo, da so v resnici potrebni pomoči.

Župnik v Podgraji pišejo: "Dragi rojaki! Če enajsto leto živim med tem ljudstvom v Podgrajski dolini. Doma sem sicer iz Trnovske doline, vendar ti grički, ta dolina so mi dragi. Za svoje štetjem te ljudi, ki se imamo tako radi, skupaj smo

Kulturna Kronika

Katoliška literatura?!

Ne vem, čemu je urednik "Katarske Ameriške Domovine" priobčil 11. maja iz knjige I. Cankar "Obiski," izjavo pisateljice F. S. Finžgarja, da ni katoliške literature, marveč le literatura katolikov. Sicer to vprašanje ni ravno posebno življenjsko važno in res ne vem, čemu naj bi se predali A. D. polnili s tem, sodim pa, da je to nekaj odsev nekdanjih debat, ki smo jih svoj čas doživeli med dr. Alešom Ušeničnikom, dr. Izidorjem Cankarjem in J. Vidmarjem.

Predvsem bi ugotovil, da za nas katoličane ni ne F. S. Finžgar in še manj dr. Izidor Cankar kakav avtoriteta na ideološkem polju, oba sta nam med komunistično revolucijo napravila dosti škode s svojimi zmesanimi nazori.

F. S. Finžgar je po mojem mnenju ob priliki svojih izjav glede katoliške literature ali o literaturi katolikov sam sebi nasprotoval. Istočasno je namreč izjavil, da bi morali slovenski pisatelji nastopiti "kot sejalcji idej."

Če naj bi bili slovenski pisatelji sejalcji idej, je potem jasno, da se tudi ločijo med seboj v tem oziru, kake ideje sejejo. Imamo različne ideje, ali recimo različne svetovne nazore: krščanski, materialistični, pognanski itd. Če torej kaka struja v literaturi seje katoliške deje, jo po vsej pravici lahko imenujemo katoliško, če komunistična literatura seje materialistične ideje, jo po vsej pravici lahko označujemo kot komunistično, oziroma materialistično.

Če smatramo literaturo le kot neko formalno estetsko udejstvovanje, potem res ni ne katoliške in ne komunistične literature, kakor ni ne katoliške ali materialistične tehnike, medicine ali rokodelstva. Sonet ali stanza sta po svoji formalni strani ravno tako lahko katoliška kot komunistična.

Imamo pa katoliško in nekatoliško filozofijo. Če bi smatrali filozofijo le kot logiko ali biološko psihologijo, potem bi ne bilo katoliške filozofije, ker je logika in biološka psihologija nevtralna, za vse enaka, bodisi za človeka s katoliškim svetovnim ali pa z materialističnim nazorom. Toda filozofija ni le logika in ne samo ugotavljanje delovanja človeške psihe, marveč je nekaj več, ona daje ideje, smernice za življenje. Tu se pa

trpeli, skupaj se veselili, skupaj bomo počivali na gričku karmelske matere Božje. Nemci so nam uničili vso vas Podgraje in Kutežovo. Tudi cerkev so nam vso izropali. Imeli smo lepih stvari za cerkev, vse shranjeno v župnišču, pa so vse zažgali. Tudi župnišče in cerkev je ostala prava sirota. Z veliko težavo smo spravili nekaj nazaj, a vsega ne zmoremo, zato se obračam na vas, dragi farani, da nam pomagate, kolikor je v vaši moči. Vsak dar bo s hvaležnostjo sprejet in uporabljen v najbolj potrebne namene.

Se priporočam in vas najlepše pozdravljam, Vam udani
Milan Grlj, župnik.

ločimo in ločijo vsi filozofi po svojih svetovnih nazorih in z ozirom na te vsi priznavajo, da imamo katoliško in materialistično filozofijo. Analogno je tudi v literaturi, ki se ne loči po njenih formalnih oblikah, marveč po idejah, ki jih seje, da se poslužujemo Finžgarjevega izraza.

Vzemimo n. pr. za dokaz temu to, kar je napisal v "Ljubljanskem Zvonu" 1. 1929, na stran 486. komunistični literarni ideolog Josip Vidmar! "Umetniško stremenje gre za tem: izpovedati se, dati izraza lastnemu življenju, izraziti lastno naravo, življenje in živčevje..."

Če je to res tudi smoter umetniškega stremjenja, potem je jasno, da ima vsak umetnik svoje "lastno življenje, svojo lastno naravo," svojo lastno "notranjost," ki mu jo oblikuje njegov svetovni nazor, ki se torej mora nujno, če je umetnik resničen, izražati v njegovih delih. Popolnoma jasno je, da umetnik, ki stoji na materialističnem svetovnem nazoru izraža tega tudi v svojih delih. Umetnost je pač neko izžarevanje umetnikove notranjosti. Čisto naravno je, da komunistizem zahteva od svojih umetnikov, da se njih nazor izraža tudi v njih delih. Tako tudi mi katoličani pričakujemo, da se izražajo ideje katoliških pisateljev v njih proizvodih, oziroma da "sejejo ideje, ki jih nosijo v svojem srce. Ali ni tako?"

In tisto literaturo, ki seje katoliške ideje, imenujemo mi katoliško literaturo.

Vsi zgodovinarji ločijo katoliško in pognansko renesanso. Pognansko renesanso imenujemo tisto strujo, ki je ozivila stare klasične forme in tudi pognanske ideje v svojih delih, katoliško pa imenujemo ono, ki je sprejela klasične oblike, pa jih oplodila s krščanskimi idejami. Še nikdar ni nihče trdil, da nimamo katoliške renesance.

Na podlagi tega mislim, da upravičeno lahko trdimo, da imamo tud kat. literaturo. Med Slovenci k tej na vsak način lahko štejemo Silvina Sardenka, Medveda. Pregljaja in Mausarja. Kaplan Klemen je n. pr. izrazilo katoliški roman, ali pa najnovšeje delo F. S. Finžgarja "Mirna pota."

Jasno pa je, da ne spada vsaka pesem ali pa vsak roman, ki ga napiše kak katoličan, že s tem v "katoliško literaturo," tudi ne že vsako delo, ki ga izda pisatelj ali pesnik, ki nima katoliškega svetovnega nazora, k protikatoliški skupini. Priznamo, da je dosti literarnih del, ki ne izražajo kakega svetovnega nazora. Če zaljubljen pesnik opeva Luno, je to čisto lahko popolnoma nevtralna zadeva. Mi uvrščamo literate med katoliške in nekatoliške po splošnem duhu, ki izžareva iz njih del, oziroma po tem, kakor pravi Finžgar, "kake ideje kdo seje."

Ni posebno važno, ali rabimo izraz "literatura katolikov," ali "katoliška literatura." Za to debato se skriva po mojem mnenju nekaj globljega, to je staro nasprotovanje onih, ki so proti katoliškemu svetovnemu nazoru, proti oni literaturi katolikov oziroma proti katoliški literaturi, ki seje katoliške ideje. Sejalci proti katoliških idej so zastrupljali slovenski narod že dolga leta in pripravljali pot materializmu in komunizmu, odrekli pa so umetniško kvaliteto vsem delom, iz katerih je izžarevalo krščanstvo. Mi si želimo katoliških umetnikov, ki bi izžarevali iz svoje notranjosti na umetniški način svoj svetovni nazor, ali da se izrazim z Vidmarjem, ki bi dajali izraza svojemu lastnemu življenju v literaturi. Zakaj bi se ravno mi katoličani tega izogibali? Zakaj bi se katoličani nekako otepal "katoliške literature"?

Math Shuster,
467 W. Mill St.

M. Skerbec.

Dr. Josip Gruden:

Zgodovina slovenskega naroda

II. Doba državnega absolutizma in centralizacije

Od Ferdinanda II. do Leopolda II. (1619-1792)

8. Jožef II. in jožefinizem. Vojska s Turki. Leopold II.

Vsa naslednja leta so zdaj delovale cesarske komisije in zdaj tej zdaj oni naselbini naznanjale usodno vest, da ji je prekinjena nit življenja. Bivšim redovnikom in redovnicam so odkazali kake hiše ali samostane, kjer so lahko v družbi drugih samostancev ali nun živeli do svoje smrti, ali pa so jim nakazali penzijo, če so hoteli iti med svet.

Tekom vlade cesarja Jožefa je bilo v avstrijsko ogrskih deželah odpravljenih okoli 738 samostanov. Vendar niso bile vse dežele enako prizadete.

Na Koroškem so l. 1782. odpravili le 19 "puščavnikov" (tretjerednikov), ki so živeli po raznih samotah in se pečali z vrtnarstvom, ročnimi deli in tudi poučevali mladino. Taki puščavniki so bili pri Velikovecu, Gospej Sveti in na mallem otoku sredi Vrbskega jezera. Na Kranjskem nahajamo sledove o njih le pod vrhom Sv. Jošta in na blejskem otoku.

Kmalu potem so bili razpuščeni: benediktinski opatiji v Osojah in Podkloštru, cistercijski samostan v Vetrinju, minoritska in kapucinska naselbina v Beljaku, premonstrati v Grebinju, dominkanke v St. Andražu, benediktinke v St. Juriju ob Jezeru (Langsee) in karmeličanke v Sedlicah. Edina opatija St. Pavel, ki je še ostala v deželi, je l. 1787. vsled denarnih težav sama prosila za razpustitev in se prostovoljno razšla. Šele leta 1809. so prazno samostansko poslopje na novo naselili benediktinci iz Šent Blaža v Črnem lesu (Schwarzwald). — Večje je bilo število odpravljenih samostanov na Kranjskem, kamor je pripadla tudi Istra.

Vsled dekreta iz l. 1782. so bili tu razpuščeni: kartuzijani v Bistri, klarisinje v Ljubljani, Škofji Loki in Mekinjah, dominikanke v Velesovem, pavlinci pri St. Petru v Gozdu (Selve) in

pri Sv. Mariji ob Jezeru. Pozneje so še zapadli cesarskim odlokom. cistercijski v Stični in Kostanjevici, obuti in bosonogi avguštinci ("školcižati") v Ljubljani, kapucini v Kranju in Novem mestu, serviti v Devinu, Ljubljanski kapucinski samostan ni smel več sprejemati novicev. Vaselbina je bila obsojena, da počasi izmre. — Na Goriškem in v tržaškem ozemlju so bile zatrte sledeče redovne naselbine: klarisinje, minoriti in karmeličani v Gorici, dominikani in "poverelle" (tretjerednice) v furlanskem mestecu Fara, plemiške benediktinke v Akvileji, frančiškani v Solkanu in na Sv. Gori (so se preselili v prazni minoritski samostan v Gorico), minoriti v Grljanu, kapucini v Gradiški, Trstu in Kormjnu. Slovenskemu Štajerju pripadajo zatrti samostani: kartuzija v Žičah, pavlinci v Olimju, dominikanke v Studenicah in Marenbergu, kapucini v Mariboru, Ormožu, Ptuj, Cmureku, dominikani v Ptuj in Novem kloštru, avguštinci na Muti (Hohenmaut) in minoriti v Slovenski Bistrici.

Komisarji, ki so imeli izvrševati cesarske odloke, so dobili navodilo, da postopajo "obzirno, skromno in potrpežljivo". Seveda je bilo to popolnoma odvisno od njih samih. — Ko je komisar grof Auersperg v Mekinjah zbranih sestram prečital cesarski odlok, so ga jokane prosile, naj jih puste umreti v samostanu, in obljubile, da se bodo pečale s poukom mladine. Toda obveljala je cesarska naredba. Klarisinje iz odpravljenih treh kranjskih samostanov so deloma prestopile v novoustanovljeni uršulinski samostan v Škofji Loki, deloma šie v Gorico ali pa v inozemstvo.

Velesovskim nunam so dovolili, da žive do smrti v samostanu. — Veliko začudenje je vzbudilo, da vlada niti starodavni opatiji stiški ni prizanesla. Menihi so bili z vso vne- mo podpirali ljudsko šolstvo in celo izdali slovenski katekizem. Med tem ko so po drugih deželah pustili nekatere stare in zasluzne opatije (Admont, Klosterneuburg, Melk, Lilienfeld, Kremsmunster itd), je bila Stična z dvornim dekretom 6. oktobra 1784 obsojena na smrt. Cesarski komisar Buset je našel v samostanu 27 bratov. Opat je bil baron Franc Taufirer iz Višnje gore, tudi drugi patri večinoma domačini. Vsi so izjavili, da hočejo poslej živeti kot svetni duhovniki. O vsem premakljivem in nepremakljivem samostanskem premoženju je komisar napravil natančen zapisnik. Spomin na ta dogodek ohranjuje še stara pesem "od gorvsdigneina setiškega kloštra". Opat je dobil 2000 gld. pokojnine in živel poslej sam zase na svojem rodnem gradu Višnjagora, a ni preživel dolgo usode svojega samostana. Umrli je l. 1789. in bil pokopan v višnjegorski župni cerkvi.

Vse premoženje odpravljenih samostanov je pripadlo "verskemu zakladu", iz katerega so se imeli plačevati stroški za nove župnije. Toda pričakovanih velikih vsot država ni dobila. Zemljišča in poslopja so deloma poprodali za nizko ceno ali pa izkušali z njimi gospodariti na svoje stroške. Večji del obsežnega in mogočnega vetrinjskega samostana z velikim, krasnim vrtom vred je kupil neki tovarnar za 6000 gld.

Tu in tam so porabili samostanska poslopja za bolnice, šole, vojašnice. Mnogo pa jih je ostalo praznih in začelo čelo razpadati, tako St. Pavel, Podklošter, Grebinj, Osoje, Ve-

lesovo, Mekinje. Ko je "verski zaklad" pričel na svoje stroške gospodariti s samostanskimi posestvi, je bilo treba vzdrževati iz dohodkov celo vrsto upraviteljev, uradnikov, pisarjev, gozdarjev, delavcev, da je komaj preostalo še kaj čistega dobička.

Dragocenosti in opravo samostanskih cerkva so porazdelili med razne župne cerkve. Iz knjižnic so najdragocenejša dela poslali na Dunaj v dvorno knjižnico. Mnogo drugih knjig je šlo na Štajerskem v Gradec, na Kranjskem pa v Ljubljano, kjer so osnovali iz samostanskih knjižnih zakladov c. kr. licejsko ali študijsko knjižnico.

Mnogo cerkvenih in knjižnih dragocenosti, rokopisov in listin se je pa razvleklo, pogubilo in pokončalo. Začetkom l. 1787. je naznanjal graški vladni list, da se bodo knjige iz odpravljenih samostanov, "ki niso primerne, da goje državljansko srečo in krepost", vsak dan na funte in na cente prepuščale tovarnarjem in kramarjem. "Praznoverne" knjige, ki so jih baje mnogo našli v ženskih samostanih, so bile vse sežgane. Za Kranjsko je značilno poročilo komisarja Schella, ki pravi da je ponujal samostansko knjižno blago bukvovezom, ki ga pa ne morejo rabiti.

(Dalje prihodnjič)

Zadruge "gospodarska središča na vasi"

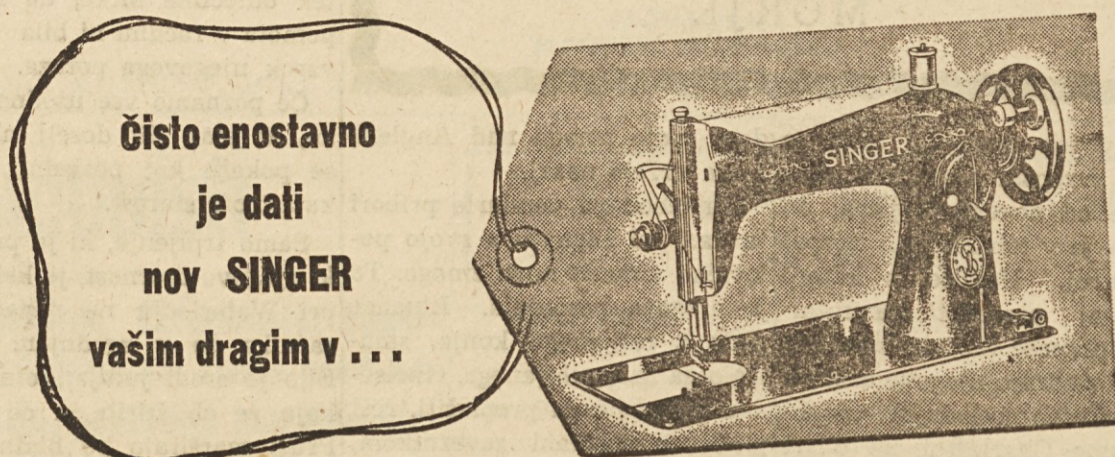
Na rednem občnem zboru Glavne zadrugne zveze Jugoslavije je bil izvoljen za predsednika Risto Antunović, za podpredsednika pa Vlado Šegrt, Janez Hri-

bar in Kiro Bukovič. Zastopnica iz Slovenije Vilma Pirkoč je zatrjevala na zborovanju navzočim, da so zadruge v Sloveniji znatno napredovale in da so že "prava gospodarska središča na

vasi." V zadrugah je baje vpi-sanih nad eno četrtino žensk. — Iz poročil ljubljanskega časopisja je razvidno, da zadruge v Sloveniji slabo uspevajo in da so pravi vzor nemogočega gospo-

darstva. Vilma menda ljubljanskega časopisja ne prebira, sicer ne bi mogla tako očitno govoriti neresnico.

Oglašajte v "Amer. Domovini"

Čisto enostavno je dali nov SINGER vašim dragim v ...

JUGOSLAVIJI

Da, čisto enostavno in ni vam treba skrbeti zaradi prevoza, kajti SINGER šivalni stroji so že tam.

Zato poklonite SINGER šivalni stroj ... nobeno drugo darilo ni boljše in koristnejše.

Za več informacije nam pišite na:

Singer Sewing Machine Co. Room 3602 149 Broadway New York 6, N. Y.

ali obiščite vaš krajevni SINGER ŠIVALNI CENTER

SINGER SEWING MACHINE COMPANY

A Trade Mark of the SINGER MANUFACTURING COMPANY

Spomladanski "Permaneni"
TRAJNO KODRANJE posebno zdaj za poletje in za praznike
BOHAR'S BEAUTY SHOPPE
6407 St. Clair Ave. HE-1-5296
v SND posloppju

Razpis službe
Direktorij American Jugoslav Centra v Euclid, Ohio, razpisuje službo
HISNIKA (JANITOR)
Kdor je pri volji prevzeti to delo, naj pošlje prošnjo na tajnika Doma do 15. junija 1954.
ZA DIREKTORIJ AMERICAN JUGOSLAV CENTER
ANDREW OGRIN, tajnik
18508 Shawnee Ave. KE-1-1107
Cleveland 19, Ohio

"POSLANCE SVOBODE"—Nemška delavca spuščata v zrak balone, ki naj ponesejo letake z "osvobodilno spomnico" na Češko. V okviru "Crusade of Freedom" so spustili v bližini nemško-češke meje na stotine takih balonov.

MI DAJEMO IN ZAMENJAMO EAGLE ZNAMKE

THE MAY CO.'S BASEMENT

Prihranite \$1 do \$2.¹⁰ pri jardu!

48 inč široko! Trajna barva in popolnoma neuskočljivo

BLAGO ZA ZAVESE IN PREVLEKE

2.39 do 3.49 VREDNO

To blago:
* Grobo tkano * Mešano tkivo
* Z zlatom prepleteno * Crepe tkivo
* Razno drugo

Te barve:
* Naravna * Zlata * Siva * Bela
* Lovsko zelena * Svetlo zelena
* Razne druge

Ti vzorci:
* Rožnati * Gladki
* Abstraktni * Modni
* Progasti * Dekoracijski * Pokrajinski

Vsi varčni ljudje, kateri radi šivajo, bodo izbrali ugodnosti te naše IZVANREDNE razprodaje! Lahko prihranite do 50% ali še več pri tem lepem blagu. Cenjeno drugovrstno zaradi majhnih napak, ki pa so komaj vidne in ki nikakor ne zmanjšajo lepote ali škodujejo trpežnosti tega blaga. Blago je 48 inč široko, barvano in popolnoma neuskočljivo.

Ugodni termini po dogovoru pri nakupu za \$20 ali več

POSEBNOST
1.98 vredno blago za zavest
Samo 1000 jardov! Blago za zavese v prekrasti izberite vzorcev in barvnih kombinacij. 45 in 48 inč široko. Zajamčene trajne barve. Popolna kakovost. Nekatero blago malo nepravilno.

\$1 YD.

The May Co.'s Basement oddelek za draperije

BALINCARSKA TEKMA

Klub društev priredi BALINCARSKO TEKMO v nedeljo 6. junija ob 1 uri popoldne

NA RECHER AVE. V NANOVO UREJENIH PROSTORIH
Prosimo vse skupine, da bodo na mestu ob pravem času.
ZVEČER PROSTA ZABA
Za Klub društev:
A. OGRIN, predsednik

Emil Ludwig:

NAPOLEON

ZGODOVINSKI ROMAN

MORJE

Ali v teh dvajsetih letih so se vsi evropski poveljniki učili taktike od novega mojstra; on sam pa je v teh 20 letih izčrpal svoj stroj. Naglice, s katero tudi zdaj preseneti nasprotnika, ne prenese več niti sam; pomisleki zavirajo njegovo drznost kakor v vseh poslednjih vojnah: ko vzame Charlesroi, ne udari z vso močjo na Blucherja, marveč pošlje Neyja s pol armade po bruselski cesti zoper Angleže in z grozo spozna šele popoldne, da mu stoji vsa pruska armada nasproti. Zdaj pokliče maršala nazaj in mu piše: "U-soda Francije je v Vaših rokah," zgrabi naj takoj sovražnika od strani, namestu da bi prodiral naprej. Prekasno: Ney se je pri Quatrebrasih spoprijel z Wellingtonom in lahko odda en sam armadni zbor. Pošlje ga nekam, kjer je za cesarja brez koristi, a pokvari s tem izpa-

dom svojo zmago nad Angleži, ki ga vržejo nazaj. Napoleon pa vendarle pribori ta dan pri Lignyju s svojo polovično armado novo zmago. To je njegova poslednja. Blucher pade z ranjenega konja, smatrajo ga za izgubljenega, Gneisenau pa se ne da preplašiti, reši pmik in naznani zaveznikom, naj se prihodnji dan armadi združita pri Vavru.

S tistim čudnim mirom, ki ga človek razume pri zgodaj ostarelem, zlasti pa bolnem možu, se cesar na dan po zmagi ustavi, prekasno pošlje nato Grouchyja s 30.000 možmi za Prusi, o katerih misli, da se ne bodo mgoli tako kmalu spet zbrati, kje šele, da bi se mogli po takih izgubah združiti z Anglijo. Kakor je včeraj porazil Pruse, tako bo jutri porazil odrezane Angleže; za to mu zadostuje 70.000 mož. Ne računa pa ne z Gneisenauovo hladnokrvnostjo ne z Blucherjevo noroglavostjo.

Prvič v življenju podcenjuje nasprotnika. Pri Friedlandu, Aspernu, pri Laonu ni bil premagan, tudi ne v Rusiji, pri Lipskem in pri Arcis-sur-Aube je podlegel kot pasameznik z majhno armado bloku treh in štirih velesil, ki so razpolagale z nekajkrat večjimi vojskami. Doslej še ni bilo posameznega poveljnika, ki bi lahko rekel: Jaz sem porazil Napoleona.

Zdaj precenjuje pomen svoje zmage in podcenjuje nasprotnika. Prvič je njegova leča nagnjena netočno, zato ostane

neka točka v njegovem računu meglena. Temu ni kriva nadutost, tudi ni niti enega poveljstva, izročil nevesčim rokam svojih sorodnikov; če bi bil sovražnik komaj močnejši od njega. In vendar dokazuje potek odločilne bitke, da niti ta pomota v računu ni bila glavni vzrok njegovega poraza.

Ce poznamo vse usodne vzroke, ki smo jih doslej navedli, se pokaže kot poslednji vzrok katastrofe starost.

Samo trpljenje, ki je prizadelo njegovo tvornost, je krivo, da pri Waterlooju ne napade sovražnika že v zgodnjem jutru. Bilo je sredi junija, sonce vzhaja že ob štirih in če lahko Prusi marširajo po blatnih cestah, ki so jih razmočili nedavni nalivi, bi lahko marširali tudi Francozi, kajti čete, ki jih ima, so skoraj vse preizkušene. In vendar čaka do polдне, da lahko tope bolje postavi na posušenih tleh! Pri Jeni je stal v pršči oktobrski jutranji megli pred fronto, nagovoril je vojake, jih povedel v boj in prebudil sovražnika, ki je malodane še spal. Danes čaka do poldneva.

Tega pol zamujenega dne ga bo uničilo. Zdaj jezdi na grič, ki ima usodno ime La Belle Alliance, razpostavi svoje čete v tri skupine, jezdi pred fronto in jim kliče svoje kovinske stavke. Prodreti hoče nasprotnika in korakati proti Bruslu, proklamacijo za Belgijce ima že v žepu. Ali zamudil je pol dneva.

Popoldan prispe sredi boja poročilo: armada Bulowa koraka proti bojišču! Cesar prebledi, poročajo priče, nato pošlje Grouchyju povelje: Nazaj! Ali ga bo prejel? In če ga bo prejel, ali ga bo sovražnik izpustil? Vse je odvisno od ene same ure. Ko pridejo Prusi, mora biti Anglija že premagana. Zato zanjam mora vztrajati do petih

zjutraj v sedlu, dokler naposled ne najde nekega starega voza in nekaj ur počitka.

Ali je obupan? Nasprotno! Kaj pravi Pariz: Ta edina misel ga podi naprej. Zdaj niti ne premišlja, da bi zbral garde v Lionu ali Soissonu, kakor lansko leto, ali da bi šel v trdnjave, marveč misli samo na Pariz, ki je vir novih moči. Njegov račun je tale: 150.000 mož se da še mobilizirati, z narodnimi gardami bi jih bilo 300.000, s temi silami še lahko zadrži sovražnika. "Pogum! Trdnost!" pristavi na koncu zadnjega povelja za Pariz.

Dva dni kasneje stopi zopet v Elysee, kjer je prebival zadnje časa. Ali je bila ta vojna sen? V desetih dneh je izgubil cesarstvo, ki si ga je nekoč priboril v devetih letih.

Ta klic je pretresal pol Evrope. Ali ni star že sto let? V desetih letih je dobil moč pravljicnosti in je zvenel po evropskem delu sveta z legendarnim zvokom! Ali vse stvari so mirljive. Ali niso to orli izpred Marenga? Ali naj s solnčnim zahodom ta klic mahoma izgubi svojo mitično moč? Jutri ga ne bo več slišati.

Drugi pruski zbor pokosi garde s svojim ognjem, umakne se mu, premoč narašča, ob osmih se pojavi tretji zbor, 120.000 zaveznikov naskoči polovico manjšo francosko vojsko: tedaj se zdecimirani Francozi razkrope in Bonaparte vidi v svoji zadnji poveljniški uri prvič svojo armado na begu. Iz polnega angleškega ognja, v katerem je stal celo uro popolnoma nezaščiten, se umakne cesar v enega izmed zadnjih dveh strnjenih carjev in ko se razpršita tudi tadv, dirja na konju čez drn in strn. Varuje ga samo še četa grenadirjev na konjih. Navzlic telesnim bolečinam mora vztrajati do petih

ki je še ostala.

In ko se tako prenekata, prispe poročilo iz zbornice, ki je proglašila trajno zasedanje. Vsak poizkus razpustitve bo smatrala za veleizdajo in bo postavila pred sodišče vsakogar, ki se bo drznil kaj ukreniti zoper njeno avtoriteto: "Enega samega moža vidim med nami in mirom, je zaklical stari Lafayette s tribune! Umakne naj se in imeli bomo mir!"

Ali je to glas ljudstva? V mestu vlada popoln mir; torej samo klic osvobojene demokracije. Hkratu pa tudi družbe, ki ima rada spremembo in ki težko prenaša nesrečo, kajti tudi pairji glasujejo danes s prostaki. Zbornici zahtevata, naj cesar pride k zborovanju. Zakaj jima ne ugodi? Kdo bi imel

Ni ga še izgubil! V kabinetu in v zbornici so mnenja deljena. Posvetuje se z brati in mnistri: Izčrpan je, ali svojo utrubečo obvladuje. Kaj predlaga? Sodelovanje z zbornicami? Nasprotno, diktaturo? V tej narodni krizi potrebuje za katek čas popolno svobodo in oblast. Opozarjajo ga, da mu zbornica ne zaupa več. Tedaj vstane Lucien in z mladeniško strastjo roti cesarja, naj takoj razpusti zbornici, naj proglašajo nad Parizom obsedno stanje, strne vso oblast v svojih rokah in zbere vse čete: samo tako je še mogoče rešiti narod!

Cesar prisluhne. Šestnajst let je minulo od onega novembraškega dne v St. Cloudu, ko je isti Lucien stavil isti predlog in ko je s takim govorom potegnili brata od prepada ter ga dvignil višje nego je hotel sam. Cesar mu pritrdi, toda ne skoči na noge, da bi prijel za delo, marveč posluša, kako se Davoust, njegov vojni minister brani mobilizirati vso oboroženo silo,

pogum, da bi se javno dvignil zoper njega! "Moral bi jim bil ugoditi, pravi kasneje, ali bil sem izčrpan. Lahko bi jih bil razpustil; ali manjkalo mi je poguma: tudi jaz sem samo človek. Stražil me je spomin na 19. Brumaine."

Zdaj kličejo pred zbornico ministre. Cesar jim prepove. Nato prejme odgovor, da ga bo zbornica odstavila, če ne pusti ministrov prednjo. Zdaj mora odjenjati. Lucien in ministri stopijo po njegovi volji pred deputate: cesar da je sestavil komisijo, ki naj se pogaja s sovražnikom. Velesile se nočejo pogajati z njim, jim odgovarja zbornica. Proglasile so ga za brezpravnega! Odstopi naj! Če noče, ga bomo odstavili!

(Dalje prihodnjič)

For your VACATION welcome to **CHRISTIANA LODGE** Slovenian Resort

The Hotel has 30 rooms with connecting showers. Central dining room, with American Slovenian cooking. All sports, private beach, boating and fishing. 260 miles from Cleveland. Located on U. S. 112. Write for folder.

CHRISTIANA LODGE DOMINIK and AGNES KRASOVEC, Prop. Rt. 1, Box 175 Edwardsburg, Michigan Phone 9126 F5

Edino pivo s čistim pristnim 51 okusom!

THE PILSENER BREWING CO. . . CLEVELAND, OHIO

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD
6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdcott 1-0583
COLLINWOODSKE URAD
452 E. 152nd STREET Tel.: IVanhoe 1-3114

Avtomobil in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljene za najboljšo postrežbo.

Naznanilo in Zahvala

V globoki žalosti sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je nemila smrt kar nanaglo iztrgala iz naše družine našega ljubelega soproga, dragega očeta, starega očeta, tasta in brata

1882

Luka Terček

1954

Pokojnik je, zadet od srčne kapi, preminul dne 3. maja 1954. Rojen je bil 16. oktobra 1882 v vasi Hleviše, fara Vrh pri Sv. Treh kraljih v logaškem okraju. V Ameriko je prišel leta 1901.

Pogreb se je vršil 7. maja 1954 iz pogrebnega zavoda A. Grdina in Sinovi v cerkev Marije Vnebovzete na Holmes Ave., kjer je za mir in pokoj njegove duše bila darovana sv. maša zadušnica. Po opravljenih cerkvenih in verskih obredih je njegovo truplo bilo prepeljano na pokopališče Kalvarija in tam položeno k zemeljskemu počitku v družinsko grobnico.

V dolžnost si štejemo, da se s tem prav iskreno zahvalimo Father Matiji Jagru za darovano sv. mašo, za molitve ob krsti pokojnika v pogrebem zavodu in za spremstvo na pokopališče, ter Father Rugarju in Cimpermanu za asistenco pri sv. maši zadušnici.

Father Giles Strub, O.F.M., naj sprejme našo toplo zahvalo za obiske pokojnika v bolnišnici, ko se je v njej nahajal lansko leto, za molitve ob odprti krsti pokojnika, za navzočnost pri sv. maši zadušnici in za spremstvo na pokopališče. Father Herald A. Gonderju pa se zahvalimo za navzočnost pri sv. maši.

Toplo se zahvalimo vsem, ki so ob krsto pokojnika položili tako lepe vence cvetja in mu s tem izkazali svojo ljubezen, spoštovanje in zadnjo čast.

Iskreno se zahvalimo vsem, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir in pokoj duše blagopokojnika, kakor tudi vsem, ki so darovali za dobrotelne namene.

Prisrčna hvala vsem, ki so prišli našega dragega pokojnika kropiti in moliti ob njegovi krsti, kakor tudi vsem, ki so ga

spremili na njegovi zadnji poti na pokopališče.

Posebej se zahvalimo:

—Članom društev, ki jim je pokojnik pripadal in to: Kras št. 8 SDZ, sv. Janez Krstnik št. 71 ABZ, in Mir št. 142 SNPJ, za lepo slovo od svojega umrlega sobrata;

—Članom društva Knights of Columbus, N. E. Council, ki so prišli pokojnika kropiti in moliti ob njegovi krsti;

—Zdravnikom, bolničarkam in sestram sv. Augustina iz St. Vincent Charity Hospital, ki so se prišli posloviti od pokojnika; in

—Sestram Ursulinkam, ki so pokojnika prišle kropiti.

Našo toplo zahvalo naj sprejmejo Mr. Martin Rakar in pevski zbor "Ilirija" za žalostinke med sv. mašo zadušnico in za lepe žalostinke, ki so jih pokojniku v slovo zapeli ob njegovi krsti v pogrebem zavodu.

Iskreno se zahvalimo pogrebem, prijateljem in bivšim sodelavcem pokojnika, ki so nosili krsto.

Našo srčno zahvalo naj sprejmejo Mr. in Mrs. Ernest Palcic in njihov sin Ernest Jr. iz Gowanda, N. Y., ter Mrs.

Theresa Petkovšek in njen sin Jakob iz Little Falls, N. Y., ki so prišli na pogreb našega dragega umrlega.

Hvala vsem, ki so na dan pogreba dali brezplačno svoje avtomobile na razpolago ter tako dali priliko mnogim, da se pogreba udeležijo.

Toplo se zahvalimo vsem, ki so nam pisмено ali ustmeno izrekli svoje sožalje.

Našo globoko zahvalo naj sprejmejo člani zbornice mesta Cleveland (Council of the City of Cleveland) za tople pisnene izraze sožalja ob smrti našega dragega pokojnika.

Iskrena hvala članom Fire in Police Departmenta za hitro in požrtvovalno pomoč našemu dragemu umrlemu, ki se je — zadet od kapi — zgrudil na cesti. Naj jim dobri Bog to stotero poplača.

Srčna hvala našim dragim in dobrim sosedom in prijateljem, ki so nam v dnevih po smrti pokojnika pomagali na domu. Bog jim to obilno poplačaj!

Hvala pogrebemu zavodu A. Grdina in Sinovi za vzorno urejen pogreb in za vsestransko izvrstno postrežbo.

Dragi soprog, ljubi oče, stari oče, tast in brat, počivaj v miru v blagoslovljeni ameriški zemlji in lahka naj Ti bo gruda te Tvoje druge domovine!

Končana je Tvoja zemeljska pot, dragi naš. Odsel si v novo življenje, k Svojemu Stvarniku, ki Te bo za vsa Tvoja dobra dela, za ljubezen, ki smo je bili deležni, za skrbi in delo, ki si jih imel obilo na tem svetu, nagradil z večnim veseljem v družbi izvoljenih!

Ljubili smo Te vsi, ljubili so Te prijatelji in znanci, zato smo žalostni, ker smo Te izgubili. Pogrešamo Te. Tolaži pa nas naša vera, da se bomo enkrat vsi združili v nebesih, kjer Te je že pričakal Tvoj sin Luke, ki je že pred Teboj odsel iz te solzne doline k dragemu Bogu. Dotedaj pa se Te bomo z ljubeznijo in hvaležnostjo spominjali v naših mislih in molitvah. — Snivaj sladko, nezdramno spanje, ljubljeni!

Zalujoči ostali:

JOHANA, soproga

CHARLES A., JOHN F., JOSEPH E., sinovi

JENNIE por. SKERL, SISTER MARY LUKE, redovnica, AMELIA por. HABJAN, in JOSEPHINE M., hčere

MARY, MARY A., ALMA, MOLLY, snahe

RUDOLPH F., VALENTINE, zeta

EUGENE, BERNADETTE, RUDDY; GERALDINE; VIRGINIA ANN, LEANNE, MARK; VAL, JOANNE, BILLIE, CHARLIE; TOMMY, BARBARA, vnuki in vnučkinje

V starem kraju zapušča sestre JOHANO, FRANCO, in HELENO

Cleveland, Ohio, 3. junija 1954.